

АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

студент гр. М-01 Жук М. С.

На початку ХХІ століття, як ніколи раніше, перед всім людством гостро встали проблеми екологічної безпеки.

Екологічна безпека - це сукупність певних властивостей навколишнього середовища і створюваних цілеспрямованою діяльністю людини умов, за яких з урахуванням економічних, соціальних чинників і науково обґрунтованих допустимих навантажень на об'єкти біосфери утримуються на мінімально можливому рівні ризику антропогенний вплив на навколишнє середовище і негативні зміни, що відбуваються в ньому, забезпечується збереження здоров'я життєдіяльності людей і виключаються віддалені наслідки цього впливу для теперішнього і наступних поколінь.

Хоча по більшості екологічних показників Сумщина відноситься до екологічно стабільних областей, в області існує низка екологічних проблем, які потребують негайного вирішення:

- забруднення водних об'єктів зливовими та стічними водами, а також забруднення підземних водоносних горизонтів нафтопродуктами;
- зростання накопичених відходів і накопичення великого обсягу непридатних та заборонених до використання пестицидів;
- повільне винесення меж об'єктів та територій природно-заповідного фонду в натуру через відсутність фінансування;
- відсутність затвердженої методики формування національної екологічної мережі, зокрема, порядку включення територій до списків територій та об'єктів екомережі.

Згідно інформації Сумського обласного центру з гідрометеорології середньомісячні концентрації у грудні 2011 р. перевищували санітарні норми в атмосферному повітрі по пилу, формальдегіду в 1,3 рази та діоксиду азоту в 1,25 рази. Інші інгредієнти - нижче або на рівні санітарних норм.

Радіаційний фон у грудні по м. Суми складав 12-15 мкР/год і не перевищував допустимих значень.

За даними уточнюючого обстеження 2006-2010 років площа забруднених земель області зменшилась з 11,8 тис. га до 7,1 тис.га. Радіологічний стан поліпшився завдяки природним реабілітаційним процесам (радіоактивний розпад, фіксація і перерозподіл радіонуклідів в ґрунті). Вміст радіонуклідів, важких металів та нітратів, в продукції, вирощеній на полях господарств області, не перевищував гранично допустимих концентрацій.

Забезпечення водними ресурсами Сумської області і її районів достатнє і більш-менш рівномірне. Як населення, так і усі галузі економіки області не відчувають проблем у забезпеченні як питною, так і технічною водою. Так, загальне споживання підземної (питної) води у області становить 29.5% її експлуатаційних запасів, у тому числі споживання води населенням 18.7%, а у промисловості та сільському господарстві 10.8%. Використання поверхневої (технічної) води становить 4.0% поверхневого стоку, що сформувався на території області.

Аналіз якості водних об'єктів на території області(за даними Державної екологічної інспекції в Сумській області) на прикладі р. Псел говорить про те, що кількість викидів зменшилась, у зв'язку з тим, що підприємства, які мають скиди в річки, працювали не на повну потужність. Тому деякі показники навіть знизились в порівнянні з минулим роком і відповідають нормативам господарсько-побутового водокористування.

За дослідженням ООН (Environmental, 2007), Сумщина є однією з шести областей України, де рівень екологічного навантаження можна вважати задовільним. Так, понад 6,5 % території займають землі природно-заповідного фонду – на рівні України це добрий показник, 19 %– ліси.

Зазвичай громада здатна здійснювати економічний вплив на якість навколишнього природного середовища території проживання через фінансування природоохоронних заходів і робіт за рахунок коштів місцевих бюджетів та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища.

Основним джерелом фінансування витрат на охорону довкілля на Сумщині є власні кошти підприємств. Провідні промислові підприємства Сумщини (ВАТ «Суміхімпром», ВАТ «Сумське НВО ім. М. В. Фрунзе», ВАТ «Центроліт», ВАТ «Сумський завод «Насосенергомаш») щорічно витрачають на охорону довкілля майже 72 млн. грн. Створення Фонду охорони навколишнього природного середовища надало можливість акумулювати надходження від екологічних зборів на міському рівні.

Загалом кошти фонду згідно з кошторисами спрямовуються лише за такими напрямками: охорона та раціональне використання природних ресурсів; утилізація відходів; фінансування заходів щодо збереження природно-заповідного фонду; інша діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Сумщина посідає одне з перших місць серед регіонів України за показником ефективності реалізації екологічних програм, а також наявність довгострокової структурованої стратегії за умов її поетапного впровадження та повного і своєчасного фінансового забезпечення дозволяє впевнено сподіватись на покращення якості життя сумської громади вже в недалекому майбутньому.

Науковий керівник: Опанасюк Ю. А.